

Самолекувањето може сериозно да го наруши здравјето

Пациентите треба да знаат дека кога фармацевтот не им продава лек по нивна желба не им е непријател, туку напротив, се грижи за нивното здравје и не треба да бараат друга аптека во која ќе го купат, вели доц. д-р Бистра Ангеловска, која нецела година е претседателка на Фармацевтската комора на Македонија, а е и деканка на Факултетот за медицински науки во Штип. Во разговорот за „Нова Македонија“ таа, меѓу другото, зборува за продажбата на лекови без рецепт и за тоа која е опасноста од самолекувањето

Бистра Ангеловска, претседателка на Фармацевтската комора

Во голем број аптеки сега лековите ги издаваат откако пациентите ќе им донесат рецепт. Што треба да се стори за повторно терапијата да не ја издаваат само по желбата на пациентот?

- Очигледно е дека информирањето на пациентите за можните штети по здравјето од неконтролираното земање лекови, како и изнесувањето во јавност за непочитувањето на прописите од страна на некои аптеки, дава резултати. Пациентите треба да знаат дека кога фармацевтот не им продава лек по нивна желба не им е непријател, туку напротив, се грижи за нивното здравје и не треба да бараат друга аптека во која ќе го купат лекот.

Фармацевтите знаат дека режимот на издавање лекови е составен дел на решението за пуштање во промет на лекот. Во согласност со Законот за лековите и медицинските помагала и Правилникот за пропишување и издавање на лековите, јасно е регулирана оваа материја и фармацевтите се должни да ги почитуваат овие прописи. Кога таквата појава ќе излезе во јавност, свесни за можните контроли на работењето, ја прекинуваат таквата практика.

Зошто постојано се појавува истиот проблем?

- Аптекарството е нископрофитабилна дејност и понекогаш, особено кога аптеката не е во сопственост на фармацевт, трката по остварување профит доведува до продавање лекови за кои не е дозволено издавање без препорака на лекар. Со добра промоција на здравиот начин на живеење, со континуирана едукација на фармацевтите на полето на фармацевтските грижи и со подобрување на финансискиот статус на аптеките преку адекватно вреднување на услугите што ги даваат, оваа појава би можела да се сведе на минимум.

Дали како комора можете да влијаате на негово решавање?

- Начинот на издавање на лековите е постојана тема на разговор во стручните кругови и тука не постојат поделени мислења: едноставно, мора да се почитуваат прописите во интерес на пациентите. Во рамките на континуираната едукација на фармацевтите и организирањето акредитирани собири и работилници за промоција на добрата аптекарска практика и примената на фармацевтската грижа од Фармацевтската комора, постојано се анимираат фармацевтите за контролирање на употребата на лековите. Од друга страна, преку разни промотивни активности ги информираме пациентите за можните штетни последици од неконтролираната употреба на лековите.

Какви последици може да има пациентот кога зема лекови што сам си ги определил или, пак, од самолекувањето?

- Лековите чиј режим на издавање е според пропишан рецепт, а пациентот сака да ги купи од аптека

според сопствена желба, може да му нанесат голема штета на неговото здравје. Најпрво, пред почетокот на таквата „терапија“ не е поставена дијагноза од лекар и ниту пациентот, ниту лекарот, ниту фармацевтот не знаат што всушност лекува пациентот. Употребата на лекот во тој случај е сосема неадекватна и последиците по здравјето на пациентот може да бидат несогледливи: маскирање на симптомите на вистинското заболување, можни интеракции со други лекови што пациентот ги прима за некоја друга болест по препорака на лекар, можно влошување на состојбата при постојни хронични заболувања, реакции на хиперсензитивност, појава на толеранција и/или зависност од лекот, појава на резистенција на антибиотици, намалување на работоспособноста, интеракции со некои видови храна, предозирање, труење и друго. При сето тоа, честопати пациентот не го открива таквото нерегулирано примање лекови и здравствените работници потешко може да се справат со настанатите проблеми. Од друга страна, самомедикацијата претставува индивидуална грижа за здравјето, преку преземање лична одговорност за здраво хранење, избегнување диети, откажување од цигарите, консумација на мало количество алкохол, избегнување на злоупотреба на лекови и дрога. Кога и покрај преземањето на овие мерки доаѓа до појава на симптоми, кои упатуваат на минимално нарушување на здравствената состојба, самомедикацијата е оправдана. Аптеката е најприфатливо место, а фармацевтот најдобар професионалец за консултации и добивање информации, кои ќе бидат целосни за правилен избор на пациентот во процесот на самомедикација. Со тоа одговорноста на фармацевтот се става на прво место. Значи, пред да започне процесот на самомедикација, фармацевтот е должен да го информира пациентот за потенцијалните ризици од примената на лекот, како да се дозира, што би настанало доколку испушти доза или се предозира и сите овие информации мора да ги чува во целосна дискреција.

За самомедикација се издаваат само оние лекови што се наоѓаат на листата на лекови што се издаваат без лекарски рецепт.